

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА

**УНІВЕРСИТЕТСКА БІБЛІОТЕКА:
СУЧАСНИЙ ФОРМАТ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ В ПЕРІОД ГЛОБАЛЬНИХ
ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

20 листопада 2025 року

*Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова,
Наукова бібліотека*

Миколаїв–НУК–2025

ОРГАНІЗАТОРИ:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА БІБЛІОТЕЧНА АСОЦІАЦІЯ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Наукова бібліотека

**Матеріали публікуються за оригіналами, наданими авторами.
Претензії до організаторів не приймаються.**

Відповідальний за випуск Т. М. Костирко

Університетська бібліотека: сучасний формат освітньо-наукової діяльності в період глобальних викликів : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 20 листоп. 2025 р. – Миколаїв : НУК, 2025.

До збірки матеріалів конференції увійшли доповіді та виступи з нагальних питань діяльності бібліотек закладів вищої освіти (ЗВО), а саме: функціонування університетських бібліотек в умовах війни; розвиток теорії інтелекту в сучасних умовах обробки великих даних; зарубіжні практики впровадження управління дослідними даними в університетських бібліотеках; роль бібліотеки у формуванні навичок інформаційної, медійної та цифрової грамотності; використання управлінського потенціалу в бібліотеці для забезпечення освітнього і наукового процесів ЗВО під час війни; роль університетської бібліотеки у впровадженні інструментів штучного інтелекту (ШІ) в освітній і науковій діяльності з дотриманням принципів академічної доброчесності; формування політики використання ШІ в освітньому процесі; форми співпраці музеїв і бібліотек ЗВО.

УДК 027.7

© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2025

© Наукова бібліотека Національного університету
кораблебудування імені адмірала Макарова, 2025

З М І С Т

БЄЛОДЄД О. В. Наукові пріоритети в роботі Наукової бібліотеки університету	5
БІЛОНОЖКО К. С. Університетська бібліотека, академічна доброчесність і штучний інтелект: формування політики використання ШІ в освітньому процесі	11
ДМИТРИЧЕВА В. І. Роль бібліотеки у формуванні навичок інформаційної, медійної та цифрової грамотності громадян	14
КАРТУЗОВ К. М. Використання цифрових ресурсів державних архівів у викладанні гуманітарних дисциплін на прикладі фонду «Канцелярія Миколаївського військового губернатора»	19
КИРИЧОК І. В., БАБАК Т. О., КРАСЮКОВА О. О. Університетська бібліотека як простір психосоціальної підтримки: зарубіжний та вітчизняний досвід	24
КОСТИРКО Т. М. Трансформація університетської бібліотеки: досвід минулого та виклики майбутнього	40
КУЛИК Є. В. Інституційна модель відкритої науки: політики, сервіси та впровадження .	47
КУЗНЕЦОВА І. В. Бібліотечна діяльність крізь призму соціокультурних змін	53
МАТВІЄНКО О. Б. Використання мовних моделей штучного інтелекту в роботі університетської бібліотеки	63
МОЛЧАНОВА С. А.,	66
МАЦЕЙ О. О. Інклюзивність і життєстійкість: важливі орієнтири університетських бібліотек	67
СІМОНЕНКО Н. Є. Популяризація науки засобами бібліотеки закладу вищої освіти	73
СТЕЦЕНКО Н. С. Університетська бібліотека – скарбниця знань і простір еколого-правового просвітництва	78
ТЕЛЬПИШ О. А. Роль Наукової бібліотеки університету в реалізації завдань патріотичного виховання молоді (з досвіду роботи)	84
ХАЄЦЬКИЙ О. П. Бібліотеки та музеї закладів вищої освіти: форми співпраці	93
ЦОКАЛО О. О., ТКАЧЕНКО Д. В. Роль бібліотеки МНАУ у впровадженні інструментів штучного інтелекту в освітній і науковій діяльності з дотриманням принципів академічної доброчесності	99
ШАМРАЙ-ЯБЛОНСЬКА Н. А. Слово як зброя: книги про війну та суспільна потреба бібліотек говорити про них	109
ШАРОНОВА Н. В., ВОРЖЕВІТІНА А. І. Розвиток теорії інтелекту в сучасних умовах обробки великих даних	114
ШЕМАЄВ О. О. Фонди університетських бібліотек як елемент формування та збереження документальної спадщини промоції здоров'я в Україні	118
ШЕМАЄВА Г. В. Зарубіжні практики впровадження RDM в університетських бібліотеках	124

UNIVERSITY LIBRARY – A TREASURY OF KNOWLEDGE AND A SPACE FOR ENVIRONMENTAL AND LEGAL EDUCATION

Abstract. *The article attempts to provide some experience of the library work of the Yaroslav the Wise National Law University as a treasury of knowledge and a modern space of environmental and legal education. The author links new practices and formats of library activities to the conditions of martial law and to the destruction of natural resources and the environment. In this regard, attention is focused on the fact that the modern university library is a fundamental book collection and builds a relevant space for the environmental and legal education of students. The author of the article believes that the goal of such actions is ecological and legal education, which should become a true guide to a sustainable future and the formation of a modern lawyer with new ecological worldviews.*

It is noted that library managers in environmental, legal, and educational work primarily orient applicants to comply with the norms of environmentally responsible behavior. This includes, in particular, various actions to protect one's own health and the environment, as well as the ability to ensure the legal regime and effective protection of the subjects rights and interests of environmental and legal relations.

The author accentuates that the university library is the vanguard of implementing innovative programs and activities. It does not stand aside in the processes of adapting work forms to the military present: forms and uses the library's funds in the direction of disclosing the field of environmental and legal topics; cooperates with the University's Department of Environmental Law and the Center for Sustainable Development and Environmental Law; expands and deepens the students knowledge of various specialties about ecological values, environmental protection, protection of natural resources, etc. Such environmental and educational activities as information hours, eco-actions, thematic lectures, discussions, conversations, book exhibitions, debates, and quizzes on current environmental and legal topics have become popular among the student community. The library also supports the concept of «green libraries». They are enthusiastically joined by university youth, which significantly increases their understanding of environmental conservation priorities and the benefits of sustainable development, which significantly affects the understanding of complex and responsible actions to preserve and protect natural resources and the environment in the context of a global military crisis. In conclusion, the author emphasizes that the cooperation of the library, teachers, and students provides an opportunity to form a new ecological culture and a new ecological worldview together, which are built on the principles of respect, humanism, and environmental protection. The conclusion is that the library, the university, and the students are the circle that forms a conscious, «ecological» future, where knowledge becomes a tool for action, responsibility, and inspiration. At the same time, the library's mission is to consolidate the university community to the problems of studying and ensuring the ecological and legal directed activities, of cultivating knowledge and skills to use acquired ecological and legal competencies in the difficult conditions of modern challenges.

Keywords: *global challenges, university library, modern format of activity, environmental and legal education.*

УДК 172.15:027.7

Тельпиш О. А.,
завідувачка відділу обслуговування,
Наукова бібліотека,
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

просп. Героїв України, 9,
м. Миколаїв, Україна,
olena.telpysh@nuos.edu.ua

РОЛЬ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ УНІВЕРСИТЕТУ В РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАВДАНЬ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ (З ДОСВІДУ РОБОТИ)

Анотація. Розглянуто питання реалізації завдань патріотичного виховання, зокрема через досвід роботи відділу обслуговування користувачів Навчально-наукового педагогічного інституту ім. В. О. Сухомлинського Наукової бібліотеки Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (ННПІ НБ НУК). Визначено бібліотеку як інформаційний центр, який активно сприяє виконанню завдань патріотичного виховання серед молоді. Також розкрито основні завдання та напрямки соціокультурної роботи, які здійснюються в рамках цієї діяльності.

Ключові слова: Наукова бібліотека університету, національно-патріотичне виховання, війна, юнацький вік, навчання у закладі вищої освіти, краєзнавча діяльність, інформаційний супровід, покажчики, соціокультурна діяльність.

Патріотизм та національно-патріотичне виховання актуальні і для системи освіти, і для держави загалом. Основним інститутом, що забезпечує його реалізацію, є держава, але вагомий внесок у розвиток патріотичного виховання вносять також освітяни [4, с. 631]. Завдання освітніх закладів всіх типів на сьогоднішній день – не розгубити, а відродити кращі зразки та традиції минулого, наповнити їх новим змістом та втілити в життя всі прогресивні надбання сьогодення.

Університет сьогодні – це той осередок, який сприяє розширенню інтелектуальних і духовних можливостей суспільства, зберігає і примножує національні цінності. Процес національного відродження, зміцнення Української держави, її розбудова потребують нових підходів до патріотичного виховання особистості. Як свідчить історичний досвід, без національно-патріотичного виховання підростаючого покоління неможливо зберегти державу і націю. Трансформуючи теоретичні ідеї в практику, Наукова бібліотека будує свою діяльність на формуванні складових життєвої компетентності користувачів через виховання ціннісного ставлення особистості до суспільства і держави.

Сучасні інформаційні ресурси бібліотеки дозволяють проводити роботу з національно-патріотичного виховання в різних напрямках: громадянському, історико-патріотичному, краєзнавчому. Бібліотека сприяє висвітленню правдивої історії українського народу, вихованню поваги до рідної мови, традицій і культури інших народів, а також формуванню здорового способу життя як важливої складової національних цінностей через використання свого книжкового фонду.

Відділ обслуговування користувачів ННПІ НБ НУК спрямовує свою діяльність на виконання спільної із університетом мети – забезпечення всебічного розвитку особистості шляхом навчання та виховання. Розв’язання цього завдання потребує формування у молоді єдиних моральних пріоритетів: почуття патріотизму, активної громадянської позиції, гуманістичної моральності.

Події, які почалися в Україні з 24 лютого 2022 року, сколихнули весь світ. Війна змінила життя кожного українця, змусила переоцінити пріоритети, цінності, ставлення до життя, а особливо гостро постало питання національно-патріотичного виховання молоді. Саме сьогодні актуалізуються ідеї формування громадянина-патріота – людини, котра має комплекс особистісних якостей і рис характеру, зокрема патріотичну свідомість, відповідальність і мужність, готовність захищати Батьківщину, підтримувати українські традиції та духовні цінності.

Національно-патріотичне виховання під час війни визнається проблемою національного рівня і є важливим елементом формування громадянської позиції та національної свідомості.

Реалізуючи заходи національно-патріотичного виховання молоді, в творчій співпраці з викладачами та студентами університету, бібліотекарі працюють за такими напрямками:

- історико-краєзнавче виховання – сприяє розвитку у молоді почуття любові до своєї «малої» батьківщини, рідного краю;
- духовно-моральне виховання – допомагає утвердженню патріотичних цінностей у свідомості та почуттях молоді;
- історико-патріотичне та цивільно-правове виховання передбачає здобуття знань з історії держави, виховання поваги до Конституції України та державної символіки;
- військово-патріотичне виховання сприяє підвищенню престижу військової служби.

Робота Наукової бібліотеки з питань патріотичного виховання з 2022 року наповнилася новим змістом. Діяльність бібліотеки направлена, з однієї сторони на забезпечення основних умов для навчання і наукової діяльності, з іншої – на культурний розвиток кожного студента.

Враховуючи тенденції розвитку вищої освіти, НБ займає активну позицію щодо інформаційної підтримки національно-патріотичного виховання в університеті. Патріотичне виховання проходить через комплекс заходів, направлених на національне, громадянське,

моральне виховання, базується на національній історії, знанні та відстоюванні своїх прав, виконанні конституційних обов'язків, відповідальності за власне майбутнє та долю країни [2, с. 202].

За допомогою масових заходів та наочності бібліотека виступає провідником між поколіннями та намагається повернути істинне значення таким словам як «патріотизм», «героїзм», «подвиг».

На думку багатьох науковців найбільш сприятливим періодом для формування культури, патріотичного, національного виховання, громадянської свідомості й особистості є юнацький вік, зокрема час навчання у закладі вищої освіти. Саме в цей період сфера спілкування, пізнання та діяльності у молодих людей значно розширюється. Вони усвідомлюють свою належність до нового студентського колективу, стикаються з широким колом суспільних, політичних, юридичних, професійних взаємин. Отримані знання дають можливість краще зрозуміти світ, стосунки людей. Розширюється світогляд, виховується характер, створюються життєві плани. Студент прагне «знайти себе», визначити своє місце в житті відповідно до своїх інтересів, здібностей, ідеалів. На цьому етапі завершується соціалізація особистості через систему освіти, й як казав В. О. Сухомлинський: «Патріотичне виховання ... проникає в усе, що пізнає, узнає, робить, до чого прагне, що любить і ненавидить людина, яка формується» [3, с. 131].

Бібліотека університету є надійним партнером у навчальній та науковій діяльності закладу. Спільна робота спрямована на забезпечення студентів і викладачів необхідними інформаційними ресурсами, розвиток академічної культури та підтримку освітнього процесу. Крім того, бібліотека – осередок культурно-просвітницького та виховного життя університету, місце проведення наукових заходів, презентацій книг, книжкових виставок, тематичних переглядів, творчих виставок декоративно-прикладного мистецтва.

Творча співпраця бібліотеки університету і кафедр є складовою навчання і виховання студента як особистості, громадянина, людини.

Яскравим прикладом творчої співпраці бібліотеки з кафедрою початкової та дошкільної освіти стало проведення презентації *«Книги пам'яті про загиблих героїв»*.

Проект *«Герої не вмирають»* (координатор проєкту професор С. І. Якименко) було започатковано кафедрою у 2024 році. У межах роботи проєкту залучено студентів та магістрантів спеціальностей 012 «Дошкільна освіта» та 013 «Початкова освіта». Як результат пошукової роботи – упорядковано та видано *«Книгу пам'яті про загиблих героїв»*.

Книга складається з реальних коротких біографій військових – мешканців Миколаївської області, які безстрашно вступили в бій, віддавши найцінніше, що у них було – своє життя. Кожна історія в цій книзі розповідає про особистість, характер та мотивацію цих героїв. На заході були присутні викладачі, студенти, батьки та почесні гості.

Щемливі вірші, проникливі мелодії, фото та відео бійців, особисті історії та спогади нікого з учасників та глядачів не залишили байдужими. А представлені на виставці книги, рештки розірваних снарядів та сигнал повітряної тривоги за вікном ще раз нагадали, які страшні часи переживає зараз український народ.

Ця книга – внесок у збереження пам'яті про героїв України і їхній великий подвиг у боротьбу за свободу. Вона нагадуватиме нам про відповідальність перед минулим і майбутнім, про нашу здатність змінювати світ до кращого.

Друга презентація творчого проєкту *«Чому я залишився в Україні?»* відбулась у Науковій бібліотеці Національного університету кораблебудування ім. адм. Макарова. У читальному залі бібліотеки зібралося багато студентів та викладачів, які поділилися своїми зворушливими історіями про життя в Україні в умовах війни та причинами того, чому вони залишились на Батьківщині.

Цікавим інформаційним доповненням до заходу стали презентації тематичних книжково-ілюстративних виставок *«Ти в нашому серці, Україно!»* та *«Незламний лютий»*, які підготували співробітники НБ. На експозиції *«Ти в нашому серці, Україно!»* були представлені книги з історії України, видання про культурні пам'ятки та мальовничу природу нашої Батьківщини. На виставці *«Незламний лютий»* було презентовано нові видання, які відображають сучасні події військового протистояння українського народу.

У зв'язку з актуалізацією проблеми національно-патріотичного виховання молоді на сучасному етапі для пропагування кращих здобутків національної і культурної спадщини у бібліотеці використовується весь потенціал виставкової діяльності, на офіційному веб-сайті і сторінці Facebook бібліотеки оперативно висвітлюється інформація про перебіг проведених заходів та виставки літератури з визначеного питання.

Популяризація української літератури має важливе значення для формування й збереження національної культури, адже саме вона відображає історію, традиції та ментальність українського народу. Пропагування української книги та заохочення інтересу до неї є одним із традиційних напрямів діяльності НБ. Під час більшості виховних, комунікативних та інформаційно-пізнавальних заходів основну увагу приділяли саме

популяризації української книги та творчості вітчизняних, зокрема сучасних, авторів. Важливу роль у формуванні національної свідомості, гідності громадянина, вихованні поваги і любові до рідної землі відіграє художня література.

Цього року українська спільнота відзначала 95-річчя від дня народження української письменниці Ліни Костенко, яка є символом любові до України, її історії, культури та мови. Життя і творчість письменниці тісно пов'язані з боротьбою за українську національну ідентичність, свободу і справедливість. Поетеса не лише створює поетичний літопис України, а й відкрито висловлює громадянську позицію, яка стала прикладом для багатьох. До ювілейної дати письменниці відділом обслуговування була підготовлена віртуальна виставка *«Ліна Костенко: мудрість, народжена багатством серця»*. Поезія поетеси є потужним джерелом духовної підтримки і натхнення для тих, хто мріє про сильну та вільну Україну.

До знаменних, пам'ятних та ювілейних дат відділом обслуговування користувачів було презентовано виставки:

- *«Тарасів дух тут нині і довічно»* (до дня народження Т. Г. Шевченка);
- *«Ти знаєш, що ти – людина»* (до дня народження В. Симоненка);
- *«Моя вишнева Україна»* (до Дня Незалежності України);
- *«Україна козацька: п'ять віків історії»* (до Дня Українського козацтва).

Особливе місце серед культурних надбань посідає мова – важливий чинник формування національної свідомості та духовної єдності народу. Вона є носієм історичної пам'яті, традицій і культурних цінностей, відображає ментальність нації та забезпечує її самобутність у світовому культурному просторі.

Співробітники відділу обслуговування постійно готують змістовні тематичні виставки та перегляди, присвячені українській мові, її красі, багатству й неповторності.

До Міжнародного Дня рідної мови відділ обслуговування користувачів презентував виставку *«Мова – це час, це минуле і сучасне...»*, яка висвітлювала питання етнонаціональної політики та розвитку полікультурного простору нашої держави в монографіях, довідкових виданнях, творах українських поетів рідною мовою та в перекладах мовами народів світу. Питанням рідної мови також були присвячені тематичні та віртуальні виставки:

- *«Витоки української писемності»*;
- *«Бо то не просто звуки, мова...»*;

- *«Мова та українознавчий світогляд»;*
- *«Мова – душа нації»;*
- *«Рідна мова – неоціненне духовне багатство».*

Однією зі складових патріотичного виховання є краєзнавча діяльність. Саме краєзнавство сприяє формуванню національної гідності і самосвідомості, загальнолюдських цінностей. Сучасний формат діяльності бібліотеки університету у краєзнавчій роботі передбачає популяризацію літератури, яка висвітлює сторінки історії рідного краю, його етнічні, мовні, культурні традиції, творчість його талановитих людей, допомогу користувачам в кращому пізнанні своїх коренів. Твори письменників-краян готують молоде покоління до розуміння сутності життя, виховують любов до «малої батьківщини», допомагають краще дізнатися про історичне минуле і сьогодення рідного краю для побудови майбутнього.

З метою зацікавлення студентів історією, літературою рідного краю та культурною спадщиною Миколаївщини було представлено книжкові виставки та тематичні перегляди: **«Південне сузір'я миколаївських письменників»**, **«Моє рідне місто»**, **«Становлення педагогічної освіти на Миколаївщині»**, **«В ім'я майбутнього нації»**, **«І щось мені таке болять, що це і є, напевно, Україна»**, **«Пізнай краще рідний край»**, **«Миколаїв: погляд у минуле»** та ін.

Разом зі студентами спеціальності «Дошкільна освіта» та «Початкова освіта» бібліотекарі провели пізнавально-розважальний захід **«Подорож на Запорізьку Січ»**. Цей захід ознайомив студентів із славними традиціями українського війська, основними принципами козацького виховання і освіти, зануливши їх в неповторну атмосферу козацьких звичаїв, традицій. В ході «подорожі» на присутніх чекали цікаві тематичні «зупинки»:

- *«Хто такі козаки»;*
- *«Гетьмани – еліта українського козацтва»;*
- *«Одяг і їжа козаків» (з частуванням гостей);*
- *«Козацька медицина»;*
- *«Освіта на Запорізькій Січі».*

Відтворити атмосферу Андріївських вечорниць спробували бібліотекарі зі студентами спеціальності «Початкова освіта» на соціокультурному заході **«Андріївські вечорниці»**. Присутні мали змогу поглибити свої знання з народознавства, згадати народні звичаї та

обряди, взяти участь у імпровізованих ворожіннях, пригоститися смачними українськими варениками із макітри та пиріжками. Основна мета заходу – формування інтересу до народних звичаїв та обрядів, прагнення їх зберегти.

Організатори цікаво створили атмосферу до заходу: відтворили інтер'єр української хати і кухні, які були прикрашені вишитими рушниками, килимами, національним кухонним посудом та національним одягом. Важливим елементом заходу була виставка літератури **«Україна в словах: вечорниці»**.

Напередодні Дня вишиванки в читальному залі бібліотеки НУК було проведено майстер-клас **«Лялька-мотанка – сила традицій»**.

Мета заходу – формування у студентів уміння осмислювати роль і значення традицій у житті людини та освоєння технології поетапного виготовлення ляльки-мотанки.

Під час майстер-класу учасники дізналися про історію мотанки, символіку матеріалів та кольорів. Студенти та співробітники протягом заняття, крок за кроком, опановували усі секрети виготовлення трипільської ляльки-мотанки. Адже саме вона вважається давнім українським оберегом, який має глибоке коріння у традиціях Трипільської культури. Вразила зацікавленість та активна участь хлопців у створенні ляльки-мотанки: юнаки поринули в атмосферу рукоділля і поряд з дівчатами власноруч створювали свою унікальну мотанку. Виготовляючи ляльку-мотанку, учасники майстер-класу вкладали у неї свою енергію, позитивні думки, власні мрії та прагнення. Кожна мотанка вийшла особливою.

Вся інформація про проведені заходи та події, які відбувалися в Науковій бібліотеці НУК, розміщувалась на власному вебсайті, у розділах «Новини», «Репортер» (<http://lib.nuos.edu.ua/>) та на сторінці у Фейсбукі (<https://www.facebook.com/libnuk>).

Одним із напрямків роботи відділу обслуговування є створення красноразних показників як вагомого складника національно-патріотичного виховання.

З метою інформаційного забезпечення навчальної, виховної роботи та популяризації творчої спадщини видатних особистостей Миколаївщини відділом обслуговування було засновано серію бібліографічних показників **«Галерея творчих особистостей Миколаївщини»**, які надають можливість краще осягнути історичне минуле і сьогодення краю, відчувати себе нащадками тих, хто вписав золоті сторінки в історію рідного краю. Протягом останніх років підготовлено 4 випуски цієї серії:

- *«М. М. Аркас у вимірі часу»;*
- *«Борис Миколайович Мозолєвський – історик, археолог, поет»;*

- *«Ілля Борщак – життя, діяльність, творчість»;*
- *«М. М. Аркас: погляд із сьогодення».*

Зважаючи на актуальність питання, відділом обслуговування користувачів Наукової бібліотеки у 2023 році підготовлено друге видання науково-допоміжного бібліографічного покажчика **«Національно-патріотичне виховання як складова формування свідомої особистості громадянина-патріота»** (перше видання покажчика вийшло у 2020 році), яке доповнено двома розділами:

Розділ VIII. Правове забезпечення національно-патріотичного виховання у період воєнного стану в Україні;

Розділ IX. Праці, надруковані під час дії воєнного стану в Україні (2022–2023 рр.).

У покажчику представлені праці вітчизняних фахівців, які відображають нові підходи і нові шляхи до виховання патріотизму, теоретичні та методологічні основи національно-патріотичного виховання, сучасний стан вирішення завдань національно-патріотичного виховання в закладах освіти усіх ланок, запровадження нових педагогічних технологій. Дане видання охоплює описи 868 документів, що були опубліковані впродовж 2014–2023 років.

Національна ідентичність, свідомо громадянська позиція, відповідальність за долю своєї країни – це те, що формується в процесі національно-патріотичного виховання через мову, історію, цінності й традиції. Тому сьогодні виховання громадянина-патріота України має бути пріоритетним завданням на всіх рівнях, адже від нього залежить національна безпека та майбутній розвиток вільної, згуртованої та успішної української нації [4, с. 634].

Отже, здійснюючи інформаційне забезпечення патріотичного виховання студентської молоді в університеті, Наукова бібліотека НУК імені адмірала Макарова, володіючи багатими книжковими скарбами, запроваджує та втілює в життя інноваційні проекти, проводить освітні, просвітницькі заходи та цілеспрямовано працює над реалізацією завдань, поставлених у Стратегії національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2020–2025 рр., впливає на формування патріотичного світогляду молоді [1, с. 57].

Список використаної літератури:

1. Дитинник Л. Національно-патріотичне виховання студентської молоді: вимоги сучасності / Л. Дитинник // Бібліотеки в сучасному світі науки та культури : зб. наук. праць II Всеукр. наук.-практ. онлайн-конф., 16 травня 2024 р. [Електрон. наук. вид.] / Наук. б-ка ЗВО «Подільський держ. ун-т; Наук. б-ка Хмельницького нац. ун-ту / за ред. К. В. Гораш, О. Б. Айвазян. – Кам'янець-Подільський, 2024. – С. 57. – Режим доступу : <https://surl.it/hkiabl>

2. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І. Огієнка; редкол. : С. А. Копилов (гол.), Л. В. Климчук (відп. ред.) та ін. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2018. – 202 с. – (Серія: Бібліотекознавство. Книгознавство ; вип. 5). – Режим доступу : <https://surl.li/aoxvpd>

3. Сухомлинський В. О. Вибрані твори : в 5 т. / В. О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1976. – Т. 1. – С. 131.

4. Шевчук Г. Й. Національно-патріотичне виховання молоді в умовах війни / Г. Й. Шевчук // Наукові інновації та передові технології (Серія «Управління та адміністрування», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Психологія», Серія «Педагогіка») : наук. журн. / Громадська наук. орг. «Всеукраїнська Асамблея докторів наук із державного управління» ; голов. ред. Є. О. Романенко. – К., 2023. – Вип. 5 (19). – С. 630-634. – Режим доступу : <https://surl.li/hivrid>

References

1. Dytynnyk, L. (2024). Natsionalno-patriotychne vykhovannia studentskoi molodi: vymohy suchasnosti [National-patriotic education of student youth: modern requirements]. In K. V. Horash & O. B. Aivazian (Eds.), Biblioteki v suchasnomu sviti nauky ta kul'tury: zb. nauk. prats II Vseukr. nauk.-prakt. onlain-konf., 16 travnia 2024 r.: elektron. nauk. vyd. (p. 57). Kamianets-Podilskyi: Podilskyi State University; Khmelnytskyi National University. <https://surl.li/hkiabl> [in Ukrainian].

2. Kamianets-Podilskyi National University named after I. Ohienko. (2018). Naukovi pratsi Kam'ianets'-Podil's'koho natsional'noho universytetu imeni Ivana Ohienka. Serii Bibliotekoznavstvo. Knyhoznavstvo [Scientific works of Kamianets-Podilskyi National University named after Ivan Ohienko. Series: Library Science. Book Studies] (Vol. 5, p. 202. S. A. Kopylov, Ed.). Kamianets-Podilskyi: Kamianets-Podilskyi National University. <https://surl.li/aoxvpd> [in Ukrainian].

3. Sukhomlynskyi, V. O. (1976). Vybrani tvory [Selected works] (Vol. 1, p. 131). Kyiv: Radianska shkola.

4. Shevchuk, H. Y. (2023). Natsionalno-patriotychne vykhovannia molodi v umovakh viiny [National-patriotic education of youth in wartime]. Naukovi innovatsii ta peredovi tekhnologii: nauk. zhurn. Serii Upravlinnia ta administruvannia. Serii Pravo. Serii Ekonomika. Serii Psykholohiia. Serii Pedahohika / Hromadska nauk. orh. "Vseukrainska Asambleia doktoriv

nauk iz derzhavnoho upravlinnia" (Vol. 5(19), pp. 630-634). Kyiv. <https://surl.li/hivrid> [in Ukrainian].

Telpysh Olena,

Head of the Service Department of the Scientific Library of
the Admiral Makarov National University
of Shipbuilding

THE ROLE OF THE UNIVERSITY SCIENTIFIC LIBRARY IN THE IMPLEMENTATION OF THE TASKS OF PATRIOTIC EDUCATION OF YOUTH (FROM WORK EXPERIENCE)

Abstract. The proposed article considers the issues of implementing the tasks of patriotic education in the Scientific Library of the Admiral Makarov Naval University and highlights the experience of the service department of the V. O. Sukhomlynsky Educational and Scientific Pedagogical Institute for youth education.

The main tasks and directions of socio-cultural work are revealed. The library is identified as an information center for implementing the tasks of patriotic education of youth.

Keywords: university research library, national-patriotic education, war, youth, studying at a higher education institution, local history activities, information support, indexes, socio-cultural activities.

УДК 027.7:069

Хасцький О. П.,
канд. іст. наук, доцент,
директор музею ННП імені В. О. Сухомлинського
НУК імені адм. Макарова,
м. Миколаїв, Україна,
aleks-khaetsky@ukr.net

БІБЛІОТЕКИ ТА МУЗЕЇ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ФОРМИ СПІВПРАЦІ

Анотація. У статті розглянуто актуальні питання співпраці бібліотек та музеїв закладів вищої освіти в умовах глобальних викликів на прикладі музею Навчально-наукового педагогічного інституту імені В. О. Сухомлинського Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова та Наукової бібліотеки університету. Особливу увагу приділено найбільш перспективним формам співпраці: у використанні колекцій і ресурсів, проведенні наукових та освітніх заходів, віртуальних виставок та екскурсій, підготовці досліджень з історії університету.

Ключові слова: глобальні виклики, Україна, університети Миколаєва, музеї та бібліотеки, форми співпраці.

У часи глобальних викликів зростає роль бібліотек та музеїв у вирішенні найгостріших проблем людства. Адже ці осередки культури мають особливо велике значення у збереженні культурної спадщини та історичної пам'яті. Своєю діяльністю вони